

Яцишин А.В. Особливості розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів і докторантів. *Інформаційні технології – 2019: зб. тез VI Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих науковців, 16 трав. 2019 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Відповід. за вип.: М.М. Астаф'єва, Д.М. Бодненко, О.М. Глушак, Г.А. Кучаковська, О.С. Литвин, В.В. Прошкін.– К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2019. – С. 113-114.*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

Яцишин А.В.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ

Нині, підготовка аспірантів і докторантів визнається однією з найбільш авторитетних галузей вітчизняної освітньої системи. Необхідність модернізації підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації зумовлена викликами нового інформаційного, глобалізованого суспільства. Модернізація підходів до підготовки майбутніх докторів філософії на основі розроблення освітньо-наукових програм з урахуванням провідного вітчизняного досвіду, головних європейських тенденцій і вимог сучасності, дозволить істотно підвищити якість кадрового потенціалу науки, його послідовне відновлення й покращення. Це можна реалізувати за рахунок залучення обдарованої молоді та фахівців, а також зосередити висококваліфіковані наукові кадри на пріоритетних напрямках фундаментальних і прикладних досліджень, що визначають інноваційний розвиток виробництва і економіки в цілому [2].

Тому, надзвичайно актуальною є проблема розроблення закладами вищої освіти та науковими установами якісних освітньо-наукових програм, що враховували б особливості цифровізації всіх сфер життя і сприяли б формуванню компетентностей аспірантів у відповідності до їх напрямку підготовки і спеціалізації.

Дійсно, за час навчання в аспірантурі у здобувача повинна сформуватися інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики [2]. Також, під час проведення атестації аспірантів і захисту дисертаційних робіт, все частіше, використовують кількісні і якісні показники публікаційної активності здобувачів наукових ступенів, зокрема: індекс Гірша, і10-індекс та ін. Отже, в умовах розвитку інформаційного суспільства і вдосконалення інформаційно-комунікаційних технологій, процес підготовки аспірантів і докторантів потребує значного оновлення і застосування для окреслених цілей цифрових відкритих систем [3].

Вважаємо, що важливим є розвиток інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів і докторантів саме під час навчання в аспірантурі і докторантурі, оскільки ця компетентність є ключовою для дослідника.

На підставі аналізу наукових публікацій [1;2] та власного досвіду [3; 4; 5] визначено, що напрямками розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів і докторантів можуть бути: участь у виконанні науково-дослідних робіт, підготовка дисертаційної роботи, підготовка публікацій та виступів для наукових масових заходів (конференціях, семінарах, форумах тощо), підготовка і публікація наукових статей, стажування у провідних вітчизняних і закордонних установах, організація і проведення наукових чи практичних масових заходів та ін., підготовка і проведення експериментальних досліджень, участь у розробці проектів, грантів і їх виконанні, участі у роботі Рад молодих вчених та ін. [5].

Констатуємо, що важлива роль у розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів і докторантів відводиться інформаційно-комунікаційним технологіям та цифровим відкритим системам, застосування яких сприятиме удосконаленню і розширенню можливостей аспірантів і докторантів у виконанні наукових досліджень, представленні результатів наукових досліджень та розбудові іміджу дослідника і установи у якій він навчається. Також, рекомендуємо для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів і молодих вчених застосовувати: хмарні сервіси, електронні бібліотеки, наукометричні та реферативні бази даних, системи для проведення веб-конференцій, електронні соціальні мережі, системи перевірки унікальності текстів та ін. Застосування окреслених засобів для виконання наукових досліджень значно зменшить фінансові та часові затрати і сприятиме швидшому поширенню наукових результатів.

ДЖЕРЕЛА

1.Сікора Я.Б. Використання засобів ІКТ у формуванні інформаційно-дослідницької компетентності майбутнього фахівця // АКІТ 2017. – С. 262-264.

2.Спірін О.М. Сучасні вимоги та зміст підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті [Електронний ресурс] / Спірін О.М., Носенко Ю.Г., Яцишин А.В. // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – №6. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>.

3.Яцишин А.В. Використання цифрових відкритих систем у підготовці аспірантів і докторантів // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2018. – №1 (68). – С. 18-23.

4.Яцишин А.В. Розвиток інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів: етичні аспекти // Актуальні питання сучасної інформатики. – Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2018. – С. 150-158.

5.Яцишин А.В. Розвиток інформаційно-дослідницької компетентності молодих вчених у сучасному інформаційному просторі / Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології: зб. матеріал. III-ої Всеукр. Інтернет-конф. (18 квітня 2018 р.). – К.: Агроосвіта, 2018. – С. 204-205.